

Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi (KMÜ EFAD)

Karamanoğlu Mehmetbey University Journal of Literature Faculty

E-ISSN: 2667 – 4424

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/efad>

Tür: Araştırma Makalesi
Kabul Tarihi: 16 Aralık 2022

Gönderim Tarihi: 14 Kasım 2022
Yayımlanma Tarihi: 30 Aralık 2022

Atıf Künyesi: Çetinkol, M. & Çetinkol, M. (2022). Karamanlı Âşık Güldiken'in Eğitim Anlayışı ve Şiirlerinde İşlediği Eğitim Unsurları. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 5 (2), 314-326.

DOI: <https://doi.org/10.47948/efad.1204326>

KARAMANLI ÂŞIK GÜLDİKEN'İN EĞİTİM ANLAYIŞI VE ŞİİRLERİNDE İŞLEDİĞİ EĞİTİM UNSURLARI

Mehmet ÇETİNKOL*
Mustafa ÇETİNKOL**

Öz

Âşıklar, kökleri bilinmez dönemlere kadar uzanan bir geleneğin günümüzdeki temsilcileridir. İçinde yetiştiği ve yaşadığı halkının duygularını, hayallerini, düşüncelerini yansıtan bir ayna olan bu şairler; farklı isim ve sıfatların yanında zaman zaman “halk ozanı, halk âşığı” gibi isimlerle de anılmıştır. Onlar toplumun sözcülüğünü üstlenmiş ve insanlara kılavuz olmuşlardır. Hayattaki önemli kavramlardan biri olan “eğitim”, âşıkların şiirlerinde de zaman zaman işlenmiştir. Çünkü eğitim ve edebiyat/şiir ilişkisi oldukça kuvvetlidir ve âşıkların toplumsal işlevlerinin içinde “eğitim” de yer almaktadır. Geçmişten günümüze açıkça görülmüştür ki âşıkların; toplumun aksayan yönlerine temas edip bireyleri uyurma, şiirleriyle toplumu ve bireyi doğru yola sevk etme ve halkına güzel olanı gösterip onlara örnek olma gibi hasletleri de vardır. Bu yüzden birçok âşık; eğitime, okumaya, bilgiye önem vermiş ve şiirlerinde bu temaları işlemiştir. Eğitimle ilgili hususları şiirlerine taşıyanlardan biri de günümüz âşıklarından “Karamanlı Âşık Güldiken”dir. Güldiken; birçok şiirinde okulun, ilmin, kitabın, öğretmen, öğrencinin, çalışkanlığın önemini dile getirerek idealize ettiği eğitim anlayışını sergilemiş hatta âşık, eğitim unsurlarına bazı şiirlerinde detaylı olarak (ders, kırık notlar, okul kaydı, veli toplantısı vb.) yer vermiştir. Güldiken; insanlığın geleceğini, okumada ve eğitimde görmüştür. Bu çalışmada, Karamanlı Âşık Güldiken'in eğitim anlayışı ve şiirlerinde işlediği eğitim unsurları ortaya konmuştur. Çalışmada nitel yöntemler izlenmiş; literatür tarama, içerik analizi/metin tahlili ve görüşme yöntemleri kullanılmıştır. Çalışmanın amacı; Âşık Güldiken'in eğitim anlayışını ve şiirlerindeki eğitim unsurlarını tespit ederek eğitim bağlamında topluma doğru örnekler, öneriler sunmak ve bu konuda bir farkındalık oluşturmaktır.

Anahtar kelimeler: Âşık edebiyatı, Karamanlı Âşık Güldiken, eğitim, eğitim unsurları.

* Bilim Uzmanı, Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni, Millî Eğitim Bakanlığı, Osmaniye/Türkiye.

E-posta: mehcetinkol@yandex.com, Orcid: <https://orcid.org/0000-0001-8384-1750>.

** Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni, Millî Eğitim Bakanlığı, Bilecik/Türkiye. E-posta: muscetinkol@gmail.com, Orcid: <https://orcid.org/0000-0002-4194-0192>.

Karaman's Âşık Güldiken's Educational Approach and Educational Elements in the Poems

Abstract

Âşıks are contemporary representatives of a tradition whose roots go back to unknown times. These poets, who were a mirror, reflecting the feelings, dreams and thoughts of the people they grew up and lived with, were sometimes referred to as "halk ozanı, halk âşığı", as well as different names and titles. They have become the voice of the people and guided them. "Education" which is one of the important concepts of life has been touched upon in the poems of âşıks from time to time, as the relationship between education and literature/poem is quite powerful, and "education" is also one of the social functions of âşıks. Virtues of âşıks, such as confronting the failing aspects of society and warning individuals, guiding the society and the individual to the right path with their poems, and showing the people what is beautiful and setting an example for them, can be seen from past to present. Consequently, many âşıks have accentuated education, reading, information and detailed these themes in their poems. One of those who have pointed out issues related to education in their poetry is "Karamanlı Âşık Güldiken," one of the contemporary âşıks. Güldiken, in many of his poems, expressed the importance of school, science, book, teacher, student, and hard work, exhibiting his idealized understanding of education, and even included elements of education in some of his poems in detail (lecture, failing grades, school registration, parent-teacher meeting, etc.) Güldiken has seen the future of humanity lying upon reading and education. This study displays, Karamanlı Âşık Güldiken's educational approach and the educational elements he worked on in his poems. Furthermore, qualitative methods have been utilized; literature review, content analysis / text analysis and interview methods have been used. The aim of the study is to present the right examples and suggestions to the society in the context of education and to create an awareness on this issue by identifying Âşık Güldiken's understanding of education and the educational elements in his poems.

Keywords: Literature of âşıks, Karamanlı Âşık Güldiken, education, elements of education.

Giriş

Geçmişten bugüne kadar çeşitli isimlerle anılan ve yaygın kabul görmüş ismiyle "âşık" denilen sanatçılar, temeli Türklerin İslamiyet'i kabulü öncesine kadar uzanan derin ve zengin bir kültürün bugünkü temsilcileridir.

"Âşık" kelimesinin farklı bağlamlarda tanımları olmakla birlikte bu kavram, Türkçe Sözlük'te *halk içinde yetişen, deyişlerini sazla söyleyen, sözlü şiir geleneğine bağlı halk şairi* olarak da açıklanmıştır (Türk Dil Kurumu, 1988: 97). Artun'a göre "âşık"; *sazlı (telden), sazsız (dilden), doğaçlama yoluyla, kalemlle (yazarak) veya bu özelliklerin birkaçını birden taşıyan ve âşıklık geleneğine bağlı olarak şiir söyleyen halk sanatçısıdır*. Bu söyleme biçimine "âşıklık-âşıklama"; âşıkları yönlendiren kurallar bütününe de "âşıklık geleneği" denilmektedir (2019: 1).

Âşıklık geleneği; ozan-baksı geleneğine, ozan-baksı geleneği de kam/şaman geleneğine kadar uzanır. Kökü derinlerdeki bu gelenek, yüzyıllar boyunca yeni unsurlarla beslenerek bugüne ulaşmıştır (Durbilmez, 2018: 15). Yakıcı, asıl temeli "ozanlık" olan bu geleneğin özellikle 13. yüzyıldan itibaren Türkiye sahasında kendini hissettirmeye başladığını ve kültürel değişim vb. sebeplerle "âşık" terimi çevresinde devam ettiğini ifade etmiştir (2009: 14).

Çobanoğlu (2007: 7), âşıklık geleneği içinde özellikle 16. yüzyılı önemli bir tarih olarak kabul eder. Ona göre âşık tarzı; ortaya çıktığı 16. yüzyıl sonlarından 20. yüzyıla ve günümüze kadar toplumun tamamına açık, kaynaştırıcı ve ortak kamuoyu oluşturucu bir kimliğe sahip olmuştur. Âşıklık geleneği herhangi bir kesime ait bir "zümre edebiyatı" olmaktan ziyade toplumun tamamına açık; sosyokültürel zümreler, etnisiteler ve hatta dinî şekillenmelerin de üstündedir.

Âşıklar; halkına yine halkının diliyle seslenen bir geleneğin, zaman içindeki başat aktörleri olmuşlardır. Bu gelenek; içerisinde *usta-çırak, saz çalma, doğaçlama şiir söyleme, rüya görme-bade içme, mahlas alma* vb. gibi birçok unsuru veya ritüeli barındıran ve *âşık şiiri, saz şiiri, halk şiiri, âşık tarzı halk şiiri, âşık edebiyatı, âşık tarzı Türk edebiyatı* gibi değişik isimlerle adlandırılan, Türk milletine özgü bir edebiyat geleneği hâlini almıştır (Çetinkol, 2022: 9).

Küçükbasmacı'ya göre âşıklık geleneği, Anadolu'nun bazı yerlerinde farklı biçimlerde ve ortamlarda bugün de sürdürülmektedir. Kahvehane, oda ve konak, düğün, pazar, panayır, ordu ve saray olmak üzere sözlü kültür ortamında doğan ve gelişen gelenek; şölen, şenlik, bayram, festival, kurtuluş

günleri, eğitim kurumları, sempozyum vb. gibi yeni şekillenen sözlü kültür ortamlarında; cönk, kitap gibi yazılı kültür ortamlarında ve radyo, televizyon, genel ağ gibi elektronik kültür ortamlarında varlığını sürdürmektedir (2019: 129).

Âşıklık geleneği bölgeden bölgeye değişirken, son yıllarda medya ve iletişim araçlarının gelişmesi, Konya Aşıklar Bayramı ve diğer illerde düzenlenen âşıklı şenlikler; karşılıklı iletişimle ve bilgi alışverişiyle, türlerin bölgeden bölgeye aktarılmasını sağlamaktadır. Medya imkânlarının iyi kullanılması hâlinde, âşıklık geleneğine olan sevgi ve ilgi büyük oranda gelişecek ve gelenek devam edecektir (Tanrikulu, 2000: 6). Bugünün dünyasında, büyük ve hızlı bir değişim çağında bile âşıklık geleneği; her şeye rağmen, farklı biçimlerde ve farklı mecralarda varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

1. Eğitim-Edebiyat ve Eğitim-Âşık İlişkisi

Eğitim, *çocukların ve gençlerin toplum yaşayışında yerlerini almaları için gerekli bilgi, beceri ve anlayışları elde etmelerine, kişiliklerini geliştirmelerine okul içinde veya dışında, doğrudan veya dolaylı yardım etme, terbiye* şeklinde tanımlanmıştır (Türk Dil Kurumu, 1988: 435). “Edebiyat” ise köken itibarıyla *edep/terbiye* sözcüğünden gelmektedir. Edep sözcüğünün anlamlarından biri olan “terbiye” kavramı düşünüldüğünde, eğitim ile edebiyat arasındaki derin ve çok boyutlu ilişki daha net anlaşılacaktır.

Kavcar'a göre edebiyat ve eğitim, insanla ve insan topluluklarıyla ilgilenip uğraşma bakımından birbirini tamamlayan, birbiriyle yakından ilişkili olan iki alandır (1982: 2). Edebiyatın insan eğitimi ve nihayetinde toplumun tekâmülü noktasında etkisinin mühim olduğunu vurgulayan Gökşen ve Çetinkol ise, özellikle insan karakterinin eğitilmesi için edebî türlerin oldukça kullanışlı ve etkili araçlar olduğunu belirtmiştir (2021: 28).

Edebî türler, eğitimin hem formel hem de informel alanlarına taşınabilecek yaygın ve kullanışlı unsurlardır. İnsanın bebeklikten başlayıp hayatı boyunca tanıdığı edebî ürünler, onun eğitiminde önemli bir yer teşkil eder. Bebeğin annesinden duyduğu “ninni”, büyükannesinden dinlediği “masal” veya “mani”, okula başlayıp bir ders kitabında gördüğü, okuduğu veya ezberlediği “şiir”; bünyelerindeki ahenk unsurlarının ve muhtevalarının da etkisiyle aktif birer eğitim aracı olabilmektedir.

Edebiyat; eğitimin amaçlarından “bilgi yönüyle donanımlı insanlar yetiştirme”nin yanında, “karakterli ve ahlak, değer sahibi insan” yetiştirme hususunda da etkilidir. “Edebî eserlere dayalı karakter eğitimi, eserlerde geçen çelişkili/ikilemli durumlardan ahlaki muhakeme yaparak bir yargı ve/veya yargılar çıkarmaya dayanır. Ahlaki muhakeme yöntemi, öğrencilerin ahlaki gelişimini yükseltmede, değer ediniminde kullanılan etkin bir yöntemdir. Öğrenciler, ikilemli olay ve durumlar karşısında sürekli ahlaki muhakeme yaparak akıl yürütmenin üst seviyelerine yönlendirildiklerinde değerleri öğrenir ve benimserler” (Karatay, 2011: 1447; Gökşen ve Çetinkol 2021: 28).

Bunlarla birlikte eğitimin bir anlamı da *kültürü yeni nesle aktarma faaliyetidir*. Bunu gerçekleştirmek için eğitim, edebiyattan faydalanır. “Kültürel değerlerin yeni nesiller tarafından özümsemesinde asıl unsur edebiyattır. Edebî eserler kültürel değerlerin sonraki nesillere özümsetilmesinde uzun vadeli ve kalıcı bir etki yaratmaktadır ” (Güzel ve Torun, 2017: 32). Edebiyatın, bünyesindeki birçok tür ile eğitime türlü katkılar sunup kültürü gelecek nesillere aktardığını söylemek mümkündür. Bu aktarım ve katkı, farklı boyutlarda ve işlevlerde görülebilmektedir.

Eğitimde kullanılan edebî türlerden biri de “şiir”dir. Şiirin bu bağlamdaki gücünü bilen şairler de zaman zaman bunu didaktik şiir örnekleri vererek göstermişlerdir. İnsanın gönlüne girmenin, onu eğitmenin en güzel yollarından biri de “güzel söz”dür. Bir çeşit güzel söz olan “şiir” ve şiirin büyüdü dili, insanları ve toplumları şekillendirmede etkili olmaktadır. Ezberlenmesinin kolay olması, akılda kalıcılığı, duygulara seslenmesi; şiirin, eğitimde istenilen davranış değişikliklerini sağlamak için oldukça uygun bir tür olmasını sağlamıştır.

Şiir geleneğimiz içinde âşık şiirinin eğitim açısından etkisi, yadsınamaz bir gerçektir. Halk âşığının şiirlerinin topluma ulaşması birçok edebî türe nazaran daha hızlı ve pratiktir. Çünkü âşıklar halkla iç içedir. Halkına fildişi kuleden bakmayan âşık; milletin dilidir, halkın sesidir. Âşıkların bu özellikleri, içinde

buldukları halkı daha iyi gözlemlemeyi ve toplumu ilgilendiren en temel kavramlardan olan eğitimi şiirlerine yansıtma beraberi getirmiştir. Eğitimin önemini bilen âşıklar; *okul, öğretmen, öğrenci, ders, kitap, okumak* vb. gibi birçok eğitim unsurunu şiirlerine taşımışlardır.

Yüzyıllardır Türk halkının gören gözü, duyan kulağı, konuşan dili olan ve bu özelliklerini son zamanlarda da koruyan âşıklar; toplumu eğitmek ve iyiye, güzele yönlendirmek konusunda kendilerini sorumlu hissetmişlerdir. İnsanları yaşadıkları toplumla uyumlu hâle getirmek, onları hayat konusunda bilinçlendirmek ve dil/kültür değerlerini korumada onlara öncülük etmek isteyen âşıklar, şiirlerini pek çok eğitim unsuruyla bezemiştir (Uslu, 2011: 208).

Malum olduğu üzere, âşıkların kahir ekseriyeti düzgün bir formel eğitim görmemiştir ya da görememiştir. Gelenekteki informel bir eğitim olan *usta-çırak* süreci dışında onların eğitim aldığı kurumsal bir yapıdan söz etmek pek mümkün değildir. Buna rağmen onlar için eğitim, hayattaki en mühim kavramlardandır:

“*Ah ne olur bizim köyde
Herkesi okur göreydim
Altmışı bulmuş babamda
Bir günlük fikir göreydim
Göreydim ben de güleydim*” (Zaman, 1997: 80).

Âşık Mahzuni Şerif’in bu türküsünde de görüldüğü gibi âşık; herkesin okumasını ve bir fikir sahibi olmasını ister. Milletinin eğitimi, âşığın da yüzünü güldürür. Karamanlı Âşık Ongunî de öğretmene duyduğu sevgiyi ve saygıyı aşağıdaki şiirinde dile getirir. Ona göre, eğitimin merkezindeki öğretmen; umutları yeşerten, elindeki tebeşir ve kalemle medeniyetin yolunu gösteren kişidir:

“*Umut yeşerir dalında.
Medeniyetin yolunda,
Tebeşir kalem elinde,
Yazar benim öğretmenim*” (Tekin, 2015: 87).

XX. yüzyılın büyük âşığı Veysel de eğitime her daim dikkat çekenlerdendir. Gençlere okumayı öğütleyen âşık, okulu ise cennetin meyvesi gibi görür. Âşığa göre okul, medeniyetin kaynağıdır:

“*Oku benim cici yavrurum
Okul cennet meyvesidir
Okuldadır türlü san’at
Medeniyet menbasıdır*” (Kaya, 2004: 272).

Konuyla ilgili birçok örneği ve onlarca âşığı burada zikretmek mümkündür. Burada verdiğimiz sınırlı örneklerden bile anlaşılacaktır ki âşıklar, bu milletin en temel paydaşlarından biri olan eğitime bigâne kalmamıştır. Çünkü eğitim, sadece âşıkları değil herkesi ilgilendirir ve her yaşta insanın “eğitim” kavramıyla az çok bağlantısı vardır. Şiiri gelenekle birleştiren ve halkından aldığı güçle halkına seslenen sanatçılardan olan âşıklar için de “eğitim”, önemli olgulardan biridir.

Çalışmada, bu düşüncelerden hareketle, yaşadığımız yüzyılda geleneği sürdüren âşıklardan Karamanlı Âşık Güldiken’in eğitim anlayışı ve şiirlerindeki eğitim unsurları üzerinde durulmuştur. Çalışmada nitel yöntemler izlenmiş; *literatür tarama, içerik analizi/metin tahlili* ve *görüşme* yöntemleri kullanılmıştır. Çalışmanın amacı; Âşık Güldiken’in eğitim anlayışını ve şiirlerindeki eğitim unsurlarını tespit ederek eğitim bağlamında topluma doğru örnekler, öneriler sunmak ve bu konuda bir farkındalık oluşturmaktır. Bugün ülkelerin ve toplumların en temel sorunlarından ve tartıştıkları konulardan biri olan eğitim ve eğitim unsurları; bu çalışmayla, âşıklık geleneğinin günümüzdeki bir temsilcisi olan âşığın - Karamanlı Âşık Güldiken’in- şiirlerinden hareketle aktarılmıştır.

2. Karamanlı Âşık Güldiken'in Hayatı ve Edebî Kişiliği

Âşık Güldiken, 1955 yılında Karaman iline bağlı Taşkale köyünde dünyaya gelmiştir. Âşık, dört çocuklu bir ailenin en büyük ve tek erkek çocuğudur. Asıl adı *Durmuş Çetinkol* olan ozan, bu adı dedesinden almıştır. Ailenin soyadı, güreşte yenilmeyen büyük dedelerinden gelmektedir. Güldiken, henüz 12 yaşındayken babasını bir trafik kazasında kaybeder ve yetim kalır. Bu hadiseden sonra sıkıntılı bir hayata başlayan âşık, birçok işte çalışır. 1975 yılında askerlik görevini ifa eder. 1978 yılında Ümmühan Hanım'la evlenir, 1980'de kamu memuriyetine başlar ve 2003 yılında emekli olur. Âşık, mütevazı hayatına hâlen Karaman'da devam etmektedir. Âşık Güldiken; hepsi öğretmen olan Mehmet, Mustafa, Ayşegül ve Hatice adlarında dört çocuk babasıdır (Çetinkol, 2017: 39-50).

Âşık Güldiken'in yazıya geçirilmiş 1000'i aşkın şiiri bulunmaktadır. Bu şiirlerinden bir kısmı, Mehmet Çetinkol tarafından 2001'de *Karamanlı Âşıklardan Âşık Güldiken* adlı lisans tezi ve 2017'de yayımlanan *Âşık Güldiken/Karaman'dan Bir Ses* adlı kitapta incelenmiştir. Ayrıca âşığın şiirleri çeşitli gazete ve dergilerde yayımlanmıştır. Âşık, 1989'da katıldığı Konya Âşıklar Bayramı'nda da dereceye girmiştir (Çetinkol, 2017: 170-171). Nazım şekli olarak daha çok koşmayı kullanan âşık; güzelleme, taşlama, nasihatname, destan ve muamma gibi türlerde de şiirler yazmakta, zaman zaman da atışmalara katılmaktadır (Küçükbasmacı, 2019: 131). Âşıklık geleneğini Dede Korkut'a dayandıran, âşıkların cesaretini Köroğlu'na, coşkularını Karaca Oğlan'a benzeten, ilhamlarını Hak'tan aldıklarını söyleyen Âşık Güldiken; bir şiirinde "*Şatır Veysel ile bitmiş olamaz*" dediği âşıklık geleneğinin günümüz temsilcilerindendir (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/guldiken-durmus-cetinkol>).

3. Karamanlı Âşık Güldiken'in Eğitim Anlayışı ve Şiirlerindeki Eğitim Unsurları

"Ben; babamdan ileri, doğacak çocuğumdan geriyim."

Karamanlı Âşık Güldiken'in eğitim anlayışı, şiirlerindeki eğitim unsurlarından yola çıkılarak incelenmiştir. Bu eğitim unsurları ise çalışmada *okumak, tahsil, kitap, bilgi, bilim/ilim, öğrenci/yeni nesil, öğretmen/hoca, okul ve ilgili kavramlar (ders, veli, veli toplantısı, kayıt, bağış vb.)* başlıkları altında maddeleştirilmiştir.

3.1. Okumak, Tahsil ve Kitap

Eğitim konusunda belki de ilk sırada söylenmesi gereken kavram "okumak"tır. "Okumak" *Türkçe Sözlük*'te, *yazıya geçirilmiş bir metne bakarak bunu sessizce çözümleyip anlamak veya aynı zamanda seslere çevirmek; bu biçimde yazılmış olan bir metnin iletmek istediği şeyleri öğrenmek; bir konuyu öğrenmek için okulda, bir öğretmenin yanında veya yazılı şeyler üzerinde çalışmak, öğrenim görmek; bir şeyin anlamını çözmek; bazı belirtilerle bir anlamı, gizli bir duyguyu anlamak, kavramak* şeklinde - konumuzla bağlantılı olarak- tanımlanmıştır (Türk Dil Kurumu, 1988: 1103). Hangi bağlamda olursa olsun "okumak" eğitimin her zaman merkez noktasını teşkil etmiştir.

Âşık Güldiken okumayı çok sever. Bu sevgiyi, onun şu cümlesi net bir şekilde ortaya koyar: "*Benim için okumak, deniz suyu içmek gibidir; içtikçe susarım.*" (K1)¹ On iki binin üzerinde kitap okuduğunu, "*Güldiken de heves, gayret bitmedi/On iki bin kitap ona yetmedi*"² diyerek ifade eden âşık, tam manasıyla bir kitap kurdudur ve evinde de geniş çaplı bir kütüphaneye sahiptir. Hatta zaman zaman kütüphanesindeki kitaplardan bir kısmını ülkenin değişik yerlerindeki okul kütüphanelerine de bağışlamıştır. Âşık Güldiken,

¹ Âşık Güldiken ile 17.07.2022 tarihinde Karaman'daki evinde yüz yüze görüşülmüştür. Bu görüşmeyle ilgili atıflar "K1" kısaltmasıyla belirtilmiştir.

² Güldiken'in şiirlerinin bir kısmı, hakkında yazılmış lisans tezinde (Çetinkol, 2001) ve *Âşık Güldiken/Karaman'dan Bir Ses* (Çetinkol, 2021) adlı kitapta toplanmıştır. Âşığın bu kaynaklar dışındaki şiirleri, kendisinin tuttuğu muhtelif defterlerden ya da doğrudan kendisinden tedarik edilmiştir. Kendisinden alınan şiirler için K1, defterler içinse farklı kısaltmalar kullanılmıştır. Âşık, basılmamış bu defterlere isimler de (Demir Asa, Demir Çarık, Kardelen) vermiştir. Bu defterlerden alınan şiirler, çalışmada "Demir Asa" DA, "Demir Çarık" DÇ, "Kardelen" ise K kısaltmalarıyla aktarılmıştır.

bazı eğitim kurumlarında kütüphaneler haftası ile ilgili etkinliklere katılıp okuma sevgisini anlatmış ve kitapla ilgili şiirlerini de bu tür etkinliklerde okumuştur³ (K1).

Okumak fiilinin bir anlamı da eğitim/tahsil görmektir. Okumak/tahsil ve kitap tutkusuyla dolu Güldiken'in tahsil hayatı ise şu şekildedir:

Âşık, ilkokulu köyünde okumuş; ortaokulu Konya'da, liseyi ise Karaman'da dışarıdan bitirmiştir. 1997 yılında Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler bölümünden mezun olmuştur (Çetinkol, 2017: 45).

Bu eğitim, görüldüğü kadar kolay olmamıştır. Âşık, eğitim hayatında çok başarılı bir öğrenci olmasına rağmen babasının ölümü üzerine ortaokulu yarıda bırakmak zorunda kalmıştır. Tahsiline tekrar devam etmesi ise bir olayla olur. Memuriyete girdikten sonra yaşadığı bu hadise ozanın çok zoruna gider. Olay şöyledir: Çalıştığı kurumda iş arkadaşları arasında bir mevzu konuşulur. Âşık Güldiken de fikrini söyler. Orada bulunan ortaokul mezunu olan bir arkadaş: *“Sen ne anlarsın. İlkokul mezunusun sonuçta.”* der. Bu küçümseme Güldiken'i çok üzer ve bir anlamda tahsiline kaldığı yerden devam etmesine vesile olur. Âşık; ortaokulu, liseyi ve üniversiteyi bu olayın etkisiyle ara vermeden bitirir (K1).

Bu bağlamda, 25 yaşında devlet memurluğuna başlamış biri için, hayatındaki temel amaç gerçekleşmiş, diye düşünülebilir fakat “kaygısı olan” bir âşık için bu durum asla böyle değildir. Güldiken 42 yaşında da olsa üniversiteyi bitirebilecek bir gayret ve iradeye sahiptir. Bu, birçok insanın örnek alması gereken ibretlik bir tablodur.

“Bildiğini cahillere deyiver.” (K1) diyerek bilginin paylaşılmasını isteyen Güldiken, cahilliğin karşısında duran bir ozandır. Güldiken, okumayı ve eğitimi her zaman genç nesle öğütler. Okuyan ve kendini eğiten insanlarla sevgiyi dağıtmayı birlikte zikreder. Bunun sonucunda da sevgi mayasının tutacağını dile getirir:

“Güldiken'in sözü öğüt.

Bolca oku, kendin eğit.

Etrafına sevgi dağıt.

Sevgi maya tutar yavrurum” (Çetinkol, 2001: 98)

3.2. Bilgi ve Bilim/İlim

Türk milleti, bilgi ve bilime değer verir. En eski edebî eserlerde de bu durum görülebilmektedir. Bilgiyi ve bilgeliği bir unvan olarak taşıyan Bilge Tonyukuk'ta, Oğuz'un “tamam bilicisi” Dede Korkut'ta hatta adında da “bilgi” olan Kutadgu Bilig'de bunu açıkça görmek mümkündür. Bilgi ve bilim, Türk edebiyatındaki pek çok didaktik eserde üzerinde durulan önemli mevzulardan biridir. Âşık Güldiken de birçok şiirinde bilginin ve bilimin önemini vurgular. O, bilgiyi ve bileni sever. Âşık; insandaki en güzel değer ilim olduğunu ve ilmin öğrenilmesi, öğretilmesi ve araştırılması gerektiğini salık verir, Kur'an-ı Kerim'i de bu noktada örnek gösterir:

“Ozan Güldiken'im bilgiyi sever

Yüce kitabımız bileni över

İlimdir, insanda en güzel değer

İlim öğren, ilim öğret, araştıır” (K1).

Ona göre ilimle ve bilgiyle, yıldızlara yol açmak ve arzın cevherine inmek mümkündür; âşık özgün bir imgeyle, hayat gemisinin yakıtının da bilgi olması gerektiğini belirtir:

“Haydi yol aç yıldızların birine

³ Âşığın katılıp şiir okuduğu bu etkinlik örneklerinden biri için bkz. (<https://karaman.ktb.gov.tr/TR-129234/kutuphane-haftasi-resmi-kutlama-toreni-ile-acildi---30-.html>).

İstersen inersin arz cevherine

Bilgin yakıt olsun hayat gemine

İlim öğren, ilim öğret, araştıır" (K1).

Üstünde kafa yorulmamış, hazır, salt "bilgi"den ziyade; sorgulanan, araştırılan ve sebepleriyle, metotlarıyla algılanıp özümşenen bir bilgi, âşık için daha değerlidir. Âşık burada, ezberci eğitim sistemine de dolaylı yoldan bir eleştiri getirmektedir:

"Bilgide metodu, usulü düşün

Nedeni, niçini, nasıl düşün

Vekiliz dünyada asılı düşün

İlim öğren, ilim öğret, araştıır" (K1).

Âşık, "Vekiliz dünyada asılı düşün" diyerek bilginin temel kaynağını tasavvufi bir dayanakla ortaya koyar. Bu hikemi üslup, "İlimle tamama erer imanın/Bilgi olsun hep amacın, gümanın" (K1) dizelerinde ise "ilimle imanın tamama ermesi" şeklinde tezahür eder. Âşığın gözünde bilim, başlarda taşınası bir taş olarak tasavvur edilir. Burada tacın, boşalan tahta geçen biri için ifade ettiği sembolizm de vardır; âşık, şiirin devamındaki "İlkler gitti sen geçersin yerine." mısraını yine bu yönde "selef-halef" ilişkisiyle vurgular ve bilgiyi başına taş eden torunun, ecdadına da layık olduğunu söyler:

"Bilimi her zaman taş et serine

İlkler gitti sen geçersin yerine

Ecdat gıpta eder böyle toruna

İlim öğren, ilim öğret, araştıır" (K1).

3.3. Öğrenci ve Yeni Nesil Algısı

Güldiken, bugünün küçüklerini yarının emanetçisi kabul eder. Onlar, bayrağı gelecekte teslim edeceğimiz nesildir. Eğitime koşan çocukları; vatan ve millet yolunda bir bayrak yarışında görür, görmek ister. Âşığın, bugün kendi hâlinde olan çocukları gelecekte millî bilinci kazanmış olarak düşünmesi, yine eğitimle olacaktır:

"Bugün baksan bir kez kendi hâlinde.

Yarın al bayrağım onun elinde.

Vatan, millet için yarış yolunda.

Eğitime koşan alay çocuklar" (DA).

Güldiken'in gözünde yeni nesil, yuvaların cıvıldaayan sesi ve paslanan umutların çaresidir; süstür, mücevherdir. Maden topraktan çıkarıldıktan sonra işlenir ve mücevher olup, süs eşyası olup kıymet kazanır; eğitim de insanı işler ve ait olduğu topluma adapte eder:

"Mücevherat gibi güzel süs olur.

Ana baba çekişine pes olur.

Yuvalarda cıvil cıvil ses olur.

Küflenen umuda kalay çocuklar" (DA).

Güldiken için "çocuk" kavramı, buğdayın başını topraktan çıkarıp göğermesi gibidir. Hatta âşık çocukları, her bitkiden bir şeyler alan böcek gibi çalışkan olarak görür; rengârenk bir gül, meyveye dönecek tomurcuktur çocuklar:

"Toprağın bağrında göğercek gibi.

Nebattan aş çeker bir böcek gibi.

Meyveye oturmuş tomurcuk gibi.

Levin tutmuş açar gül ay çocuklar” (DA).

Güldiken: “*Ben; babamdan ileri, doğacak çocuğumdan geriyim.*” sözüyle eğitimin gelişerek devam etmesini de vurgular. Atasözü hâline gelen bu söz, mazideki babaların temel düsturudur. Özellikle erkek çocuklar geçmişte bu minval üzere yetiştirilmeye çalışılırdı. Güldiken de kendine bu ifadeyi düstur edinmiştir. Ona göre ülkemizin ilerlemesi, eğitimde nesilden nesile merhale kat etmekle sağlanır.

Edebiyatımızda bilhassa Mehmet Akif’in “Asım’ın nesli” diye özlemini çektiği gençlik “...*İlmin ışığını bütün devrana/Yayan şimşek gibi soyu aradım*” (Çetinkol, 2017: 86) diyen Âşık Güldiken’de de hayat bulur. Âşık, “*Yarınlara dönük yüzüm var benim*” (Çetinkol, 2017: 116) diyerek yönünü geleceğe çevirir. Güldiken “*Bu Yurdu Yavrularına*” adlı şiirinde gelecekteki bu nesle seslenir. Çalışmanın önemini, emeğin gayesini, faydasız işlerle ömrün geçirilmemesi gerektiğini öğütler âşık:

“Boş oturma yavrucuğum dünyada.

Emeklerin halka yarar iş olsun.

Ömrünü bitirme düşte, rüyada.

Hızın, tembelliği silen kış olsun” (Çetinkol, 2017: 130).

Tembellik, boş durmak onun anlayışında yoktur. Güldiken; şiirin tapşırma dörtlüğünün ilk üç mısraında yarının büyüklerine yine seslenir, gençlere öğütler verir fakat dördüncü mısra da kendine de bir telkinde bulunur. Burada eğitimin bir boyutunu daha görmek mümkündür: *Kendi yapmadığını başkasından istemek, eğitimde bir çelişkidir.* Âşık bunun şuuruyla şu dizeleri söyler:

“Ne yapsam ki, diye kendine sorma.

Çalış, bir şeyler yap; sakın boş durma.

Ataların böyle boş durdu sanma.

Yaz Güldiken kıtaların beş olsun” (Çetinkol, 2017: 130).

Görüldüğü gibi Güldiken sadece genç nesle değil kendi payına, kendi nesline düşen yükün de farkında olan bir âşıktır. Durmamak için yola çıktığını “*Durursam Ecdadım Gücenir Bana*” adlı 24 dörtlükten oluşan destanında görürüz. Güldiken, uzaya çıkmayı bile yeterli görmez. Çünkü âşık durmamalıdır; durursa bu yurdu kendisine bırakan ecdadını gücendirmekten korkar:

“Uzaya yükselsem yetmez gene de.

Sevgi kalır gökkubbeli binada.

Molla Cami, Ali Kuşçu, İbni Sina da...

Durursam ecdadım gücenir bana” (Çetinkol, 2001: 85).

3.4. Öğretmen/Hoca

Güldiken’in dört çocuğunun hepsi öğretmendir. Bu durum âşığın okumaya ve eğitime verdiği değeri göstermesi açısından somut bir örnektir. İki oğlu edebiyat öğretmeni; kızlarından biri özel eğitim, diğeri de okul öncesi öğretmendir. Kendi ifadesiyle, eğitime “dört nefer” kazandırmıştır. Ayrıca kendinin de çocukluğundan beri en büyük hedefi “Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesini” okuyup öğretmen olmaktır (K1). Güldiken, öğretmen olup bu hayalini gerçekleştiremese de onun şiirlerinde “öğretmen” kavramı hep vardır. Güldiken için öğretmen, sadece okuma ve yazmayı öğreten değildir. Aynı zamanda insanın hayatla barışmasını da sağlayan kişidir:

“Kitapla kalemle tanıştır

Elimi yazıya alıştır

Beni hayatla barıştır

Öğret bana öğretmenim” (DA).

Âşık; sevginin, bilginin ve görgünün kaynağını öğretmende görür:

“Bize ahlâk, görgü ver

Deste deste bilgi ver

Lokma lokma sevgi ver

Öğret bana öğretmenim” (DA).

Başka bir şiirinde de âşık, öğretmenin öğrencisi üzerindeki etkisine değinir. Cahili âlim yapanın öğretmen olduğunu vurgular ve öğretmenden kendisine de akıl vermesini ister. Âşığın gözünde öğretmen, çamura şekil veren bir usta gibidir:

“Sen bilgili, biz cahil

Akıl ver öğretmenim

Sen ustasın, biz çamur

Şekil ver öğretmenim” (DA).

Âşık Güldiken'in bu gelenekteki ustası İsa Oğuz'un mesleği de “öğretmenlik”tir. Güldiken, derdine devayı hocasında bulur, onun şefkatine muhtaçtır ve ustası olmadan doğru yolu bulamayacağını, yolda kalacağını düşünür. Ustası gönüllerin de mimarıdır. Hocasına seslendiği şiirinde şöyle der Güldiken:

“Dert başa gelince sana koşarız

Sen olmasan inan yolda şaşarız

Senin şefkatine konar, düşeriz

Gönülleri mamur edensin hocam” (DA).

Âşık; Karaman'ın meşhur simalarından Mehmet Ali Kırboğa (Karasakal Hoca)'ya yazdığı şiirinde de hocaların sözünün değerine, yol gösterici özelliklerine ve onların âlim oluşlarına dikkat çeker. Onların yüzündeki ziya, bir ışık/nur gibidir ve karanlıkta kalan insanın yol göstericisidir:

“Ziyası vardır yüzünde

Bin mana vardır sözünde

Âlimlerin hak izinde

Yol gösterir hocam bize” (K).

Yine âşık, kendisiyle ilgili akademik çalışmalar yapan Doç. Dr. Gülten Küçükbasmacı'nın nezdinde bütün hocaları “ilmin bacası” metaforuyla teşbih eder, onların ışığı sayesinde karanlıktan kurtulduğunu vurgular. Âşık burada, ateşin sadece aydınlatmasını değil ısıtmasını ve hayatı devam ettirmesini de imler:

“Hocalarım, hocalarım

İlim tüten bacalarım

Sizler ışık olmasanız

Karanlıkta bocalarım” (K1).

3.5. Okul ve İlgili Kavramlar (Ders, veli, veli toplantısı, kayıt, bağış vb.)

Âşık Güldiken için “okul” hayattaki en önemli mekânlardan; “ders” de en kıymetli zamanlardandır. Okul; insanı hayata hazırlayan, ona kim olduğunu, dünyaya gelme gayesini öğreten kurumdur. Ayrıca âşık; bir toplumu diğer toplumlardan ayıran, hür ve bağımsız yaşamasına vesile olan “dili” başta olmak üzere maddi ve manevi değerlerini de okulda öğrenmiştir. Güldiken; *okulda öğrendim, derste öğrendim* ayaklı aşağıdaki şiirin ilk dördlüğünde dinî, ikinci dördlüğünde millî, üçüncü dördlüğünde ise toplumsal değerlerin hepsini okulda öğrendiğini belirtir. Şiirin ilk dördlüğü şöyledir:

*“Dört büyük meleği, yüce Allah’ı
Okulda öğrendim, derste öğrendim
Yüce kitabımı, Resulullah’ı
Okulda öğrendim, derste öğrendim”* (DÇ).

Âşığın ufkunu açan, kendini ifade etmesine vesile olan; şiirini, sanatını duyuran da okuldur. Güldiken, Türkiye Cumhuriyetinin kurucusu Atatürk’e de okulda söz vermiştir. Burada Atatürk’ün “*Türk, öğren, çalış, güven!*” sözüne de bir telmih vardır. Okullardaki bu söz genellikle, öğrencilerin görebileceği bir yerde yazılıdır. Her gün gördüğü bu sözü âşık, kendine söylenen bir söz ve emir telakki eder (K1):

*“Okul açtı hem ufkumu, özümü
Okul verdi şiirimi, yazımı
Orda verdim Atatürk’e sözümü
Okulda öğrendim, derste öğrendim”* (DÇ).

Güldiken’e saygı ve sevgiyi öğreten de okuldur, derstir. Mazluma ve düşküne destek olmayı da âşık orada öğrenmiştir. Şiirdeki “*Hocam eli öpüp başa koymayı*” dizesi, âşığın gözünde öğretmene verilen değeri ve öğretmenin yerini açıkça gösterir. Şiirin bu dördlüğünde okulun ve dersin toplumsal yönü dile getirilir:

*“Küçüğümü sevip büyük saymayı
Hocam eli öpüp başa koymayı
Mazluma, düşküne destek olmayı
Okulda öğrendim, derste öğrendim”* (DÇ).

Okula büyük önem atfeden Güldiken, İnfaz koruma memurluğu (gardiyanlık) yaptığı dönemde çalıştığı cezaevini bile okul gibi bir ilim irfan yuvası görür. Âşığın olumsuz bir algıya sahip olan cezaevini bile ilim irfan yuvası olarak görmesi hayli dikkate değer, olumlu bir yaklaşımdır⁴:

*“Mazide kalmıştır zincir, pranga.
Cezaevi ilim, irfan yeridir.
Bazısına göre zindandır amma
Cezaevi ilim, irfan yeridir”* (DA).

Güldiken’in şiirlerinde okulla ilgili birçok unsur görülür. Bunlardan biri de kayıt zamanıdır. Dört çocuğunu da okutan âşık, o yıllarda geliri düşük bir memurdur ve kayıt zamanı, onun için pek de hoş anılar bırakmamıştır. Aşağıda verilen şiir, âşık edebiyatının en keskin türlerinden olan “taşlama” türüne de güzel bir misaldir:

⁴ Bu yaklaşımın temelinde farklı etkenler vardır. Kitap sevdalısı Güldiken için bunların başında, “cezaevi kütüphanesi” gelir. Âşık; çalıştığı süre zarfında, bu kütüphanedeki bütün kitapları okumuştur. (Daha önce zikredilen, âşığın okuduğu “on iki bin kitap” da bu kütüphanedeki kitapların sayısından mühlemeldir.)

“Bir okula gittim kayıtlar için,
Önce göz ucuyla süzdüler dostum.
Evrak, kayıt, fotokopi o biçim!
Bütçemi dozerle ezdiler dostum!

...

Bir salon dopdolu neler var neler?
İki zarf değeri milyonmuş meğer.
Bir bağış istiyor, tutuşur ciğer!
Tutup derimizi yüzdüler dostum” (Çetinkol, 2001: 123).

Âşık Güldiken, velileri de şiirlerinde unutmaz. Öğrencilerin hâinden anlamayan, zayıf notlara kızan ve çocukları yarış atı gibi gören velileri uyarır. Çocuklara darılmak yerine onlara karşı hoşgörülü olmayı ve çocuklarla empati kurmayı da öğütler. Bu, hoşgörüyü ihtiyaç duyulan son dönemlerde örnek alınması gerekli bir tutumdur. Velilere şöyle seslenir Güldiken:

“Körpecikler yarış atı değildir.
Şu kırık notlara kırılmak olmaz.
Babalar o kadar katı değildir.
Hemencik kızıp da darılmak olmaz

...

“Sizler de bir zaman talebeydiniz
Gün oldu boş yere azar yediniz
Nasıl sevindirir affedilmeniz
Öfkeli yüzlerle görülmek olmaz” (Çetinkol, 2001: 107-108).

Bu durumdaki veliler için âşığın son sözü ise insanları derinden düşünmeye yöneltir. Evladın suçunu babada görür Güldiken:

“Güldiken, yüzmedim ilim içinde
Babaların derdi çokça geçimde
Önce ata suçlu evlat suçunda
Şu kırık notlara kırılmak olmaz” (Çetinkol, 2001: 108).

Okullarda, özellikle geçmiş yıllarda, “bağış” adı altında zorunlu alınan paralardan da şikâyetçidir âşık:

“Bağıştır; şuraya atın, dediler
Yoksa çulunuzu satın, dediler
İşinize gelirse yutun, dediler
Bir tuhafça garip pozdular dostum” (Çetinkol, 2001: 123).

Güldiken okullardaki veli toplantılarını da şiirlerine taşır. Bir toplantıda büyük oğlunun matematik dersi için öğretmen pek hoş şeyler söylemez. Çocuğun terbiyeli olduğunu ama matematikle hiç ilgisi olmadığını söyler. Bunun üzerine âşık da kaleme sarılır:

“Matematik, kimya, fizik
Emeklere etme yazık

Sorduğum dersler hep bozuk

Terbiyeli, tembel Çetinkol

...

Hocası İbrahim Güneş

Notun en büyüğüdür beş

Top koşturur, boşa uğraş

Terbiyeli, tembel Çetinkol” (K).

Âşık Güldiken, eğitimde başarının anahtarını, reçetesini ise aşağıdaki dörtlüğüyle dile getirir. Bu dörtlük, eğitimin temel sacayağı olan *öğrenci-öğretmen-veli* unsurlarına ve bunlara düşen görev ve sorumluluklara dikkat çeker. Güldiken, *sehlimumteni* de denilebilecek bir sanatla, aslında uzun uzadıya açıklanacak bir durumu âşıklara has bir sadelikte ve kolaylıkta ortaya koyar:

“Güldiken'im özlüyorum sevgiyi

Öğretmenim öğretirse bilgiyi

Anne baba gösterirse ilgiyi

Başarıya koşmak kolay çocuklar” (DA).

Karamanlı Âşık Güldiken'e göre eğitimde başarının formülü açıktır: *Sevgi, bilgi ve ilgi.*

Sonuç

Bütün insanlığı ilgilendiren ve günümüzde en çok tartışılan konulardan olan eğitim, âşık edebiyatının temsilcileri tarafından da şiirlerde değişik şekillerde işlenmiştir.

Âşıkların çoğu, çeşitli sebeplerle (geçim derdi, tarımsal faaliyetler, eğitimin toplumun tüm kademelerine ulaşamaması, okullaşma oranının düşüklüğü...) tam anlamıyla bir okul yüzü göremedikleri için bunun eksikliğini daima hissetmişler ve okulla, eğitimle ilgili unsurları şiirlerinde yoğun olarak işlemişlerdir. Bunun yanında âşıklar; gördükleri ve yaşadıkları tecrübelerle bağlı olarak informal bir eğitim süzgecinden geçtikleri için, konuyla ilgili unsurlara yabancı kalmamış ve görüşlerini dile getirmişlerdir.

Karamanlı Âşık Güldiken, düzensiz bir eğitim hayatı geçirmesine rağmen kendi çabasıyla bu durumu aşmış ve 42 yaşında üniversiteyi bitirmiştir. Bu sürecin zorluğunu bizzat yaşayan Güldiken; şiirlerinde okulun, ilmin, kitabın, öğretmenin, öğrencinin, çalışkanlığın önemini dile getirmiş ve ideal eğitimin nasıl olması gerektiğini sergilemiştir. Güldiken; insanlığın geleceğini, okumada ve eğitimde görmüştür. Onun *“Ben; babamdan ileri, doğacak çocuğumdan geriyim.”* sözü, eğitimden beklenen misyonun da sloganıdır. Âşığın eğitim anlayışında mevcut nesli suçlamak da yoktur. O, *“Önce ata suçlu evlat suçunda”* diyerek eğitimin temelini aileye dayandırır.

Âşık Güldiken'e göre eğitimde başarının sırrı *“sevgi, bilgi ve ilgi”* dedir. Ona göre sevgiyi ve bilgiyi öğreten *öğretmen*, ilgili bir *aile* ve *öğrenci*; eğitimde kangren olan sorunların çözülmesini sağlayacak, kördüğümüleri açacaktır.

Âşığın şiirleri; eğitim bağlamında getirdiği öneriler, örnekler ve tespitler açısından oldukça değerlidir ve dikkate şayandır. Bununla beraber Âşık Güldiken'in şiirleri, eğitim amaçlı kullanılmaya da uygundur. Okullarda kutlanan önemli gün ve haftalarda (*Öğretmenler Günü, İlköğretim Haftası, Kütüphaneler Haftası, Okuma Bayramı...*) Güldiken gibi âşıklar davet edilip bu sanatçılarımıza şiirlerini ve sanatlarını icra etme imkânı verilmelidir. Bu; hem öğrencilerimiz için farklı bir etkinlik olacak, onları yönlendirecek hem de âşıklık geleneğinin/edebiyatının genç nesle aktarılmasını sağlayacaktır. Böylece, kökü çok derinlerde olan bu gelenek, mevcut nesillere taşınarak kültürel devamlılık da gerçekleştirilecektir.

Yeni neslin edebiyata, şiire ilgi duymaması ve kendi dilini doğru kullanmaması; eğitimle ilgili önemli sorunlardandır. Dili doğru ve düzgün kullanma, edebiyatı sevdirmeye açısından şiirin rolü

yadsınamaz. Âşık şiirlerinin okullarda, ders kitaplarında, kutlama programlarında, okul panolarında ve öğretmenlerin dillerinde olması; özellikle küçük yaştaki öğrenciler için edebiyata olan ilgiyi artıracaktır. Bu durumun; eğitimcilere, öğrencilere ve âşıklara ufuk açıcı nitelikte olumlu sonuçları olacaktır.

Kaynakça

- Artun, E. (2019). *Âşıklık Geleneği ve Âşık Edebiyatı/Edebiyat Tarihi-Metinler*. (Gözden Geçirilmiş/Genişletilmiş, 11. B.). Adana, Karahan Kitabevi.
- Çetinkol, M. (2001). *Karamanlı Âşıklardan Âşık Güldiken*. Yayınlanmamış lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Kastamonu Eğitim Fakültesi, Kastamonu.
- Çetinkol, M. (2017). *Âşık Güldiken/Karaman'dan Bir Ses*. Osmaniye, Hasret Matbaası.
- Çetinkol, M. (2022). *Karaca Oğlan'ın Şiirlerinin Tematik Açısından İncelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Osmaniye.
- Çobanoğlu, Ö. (2007). *Âşık Tarzı Edebiyat Geleneği ve İstanbul*. İstanbul, 3F Yayınları.
- Durbilmez, B. (2018). *Âşık Edebiyatı ve Taşpınarlı Halk Şairleri*. (Gözden Geçirilmiş/Genişletilmiş, 5. B.). Ankara, Akçağ Yayınları.
- Gökşen, C. & Çetinkol, M. (2021). Mehmet Avşar'ın Şiirlerinin Değerler Açısından İncelenmesi. *Çukurova Araştırmaları*, 7 (1), 25-49.
- Güzel, A. & Torun, A. (2017). *Türk Halk Edebiyatı El Kitabı*. Ankara, Akçağ Yayınları.
- Karatay, H. (2011). Karakter Eğitiminde Edebî Eserlerin Kullanımı. *Turkish Studies*, 6 (1), 1439-1454.
- Kavcar, C. (1982). *Edebiyat ve Eğitim*. Ankara, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- Kaya, D. (2004). *Âşık Veysel*. Sivas, Sivas Valiliği Yayınları.
- Küçükbaşmacı, G. (2019). Karaman Âşıklık Geleneği İçinde Ozan Güldiken. H. Muşmal, E. Yüksel, M. A. Kapar (Ed.) *Karaman Araştırmaları-II Sempozyumu (20-22 Haziran 2019, Karaman)* içinde (ss. 129-135). Konya, Palet Yayınları.
- Tanrıkulu, N. İ. (2000). *Âşıklar Divanı*. İstanbul, (y.y).
- Tekin, E. (2015). *Harman/Karaman Türküleri (Âşık Onguni-Gülenay, Şiir ve Besteleri)*. Ankara, İtalik Yayınları.
- Türk Dil Kurumu, (1988). *Türkçe Sözlük*. Ankara, Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Uslu, E. (2011). Kağızmanlı Âşık Cemâl Hoca'da Eğitim. *Folklor/Edebiyat*, (68), 207-219.
- Yakıcı, A. (2009). *Ozan Dili Çevik Olur*. Ankara, Gazi Kitabevi.
- Zaman, S. (1997). *Mahzuni Şerif/ Yaşamı, Dünya Görüşü, Şiirleri*. Ankara, Yeniden Doğuş Matbaası.

İnternet Kaynakları

- <https://karaman.ktb.gov.tr/TR-129234/kutuphane-haftasi-resmi-kutlama-toreni-ile-acildi---30-.html>, (20.07.2022 tarihinde erişildi).
- <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/guldiken-durmus-cetinkol>, (25.09.2022 tarihinde erişildi).

Kaynak Kişi

K1: Durmuş ÇETİNKOL (Mahlası: Karamanlı Âşık Güldiken), 1955, Karaman-Taşkale doğumlu, üniversite mezunu, memur emeklisi, Karaman'da kaynak kişinin evi, 17.07.2022.